

פרשת וירא – בית יעקב בראשית תשפ"ד

ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את הדבר הזה וגם אתה לא הגדת לי וגם אנכי לא שמעתי בלתי היום וגו'. ויאמר כי את שבע כבשות תקח מידי בעבור תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזאת.

והענין בזה הוא, כי טענת אברהם היה בהוכיחו להם כי בחנם לא יאיר השי"ת להאדם, כי אם אחר שישתדל וייגע עצמו בכל כחו בעבודת השי"ת, וכמו שנאמר (תהלים קכח) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, ודרשו על זה בגמרא (ברכות דף ח.נ.) אשריך בעוה"ז וטוב לך לעולם הבא. וזאת חידש אברהם אבינו ע"ה¹, כדאיתא במכות (דף ז) מיום שברא הקב"ה את העולם לא היה אדם שקראו להקב"ה אדון עד שבא אברהם וקראו אדון. כי השם אדני"י הוא נרתק להשם הוי"ה ב"ה (לקוטי תורה פרשת וירא בשלח ד"ה כי יד), וקודם שנברא העולם היה בלא נרתק. וזה הוא הכונה במה שקראו אברהם אבינו ע"ה להקב"ה אדון, היינו שהוא היה הראשון שהכניס זאת לעולם והודיע אלהותו ית' שהוא אדון לכל², היינו שצריך בכל דבר עבודה, עבודה ובירור וצמצום, שיצמצם האדם עצמו ויקבל על עצמו עול מלכות שמים³. ובני דורו כאשר הכירו טיב הדרך הזה שחידש אאע"ה, ובהתאמת להם כי בזה הדרך ישכון אור, ובזה יהיה הצלחת האדם בזה ובבא, התחילו גם הם להתנהג על זה האופן ובאלו המדות. ולכן אמר להם אברהם, בעבור תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזאת, היינו שבל תשכחו ותדעו תמיד אשר אנכי הוא המתחיל והראשון לחדש זאת ההנהגה, ואז התחיל עולם התיקון. ולכן אנו קורין פרשה זו בראש השנה שמרמז על בריאת עולם התיקון⁴:

¹ כמבואר **במי השלוח** ח"ב מסכת ברכות (כו:) ד"ה תפלות: אשרי כל ירא ה' וגו' יגיע כפך כי תאכל אשריך וטוב לך, היינו כי כל מי שירא אפילו יראת עונש נקרא ירא ה' אכן יגיע כפך כי תאכל היינו מי שמייגע עצמו לירא את השי"ת אף שאינו ירא מעונש, רק רוצה ומייגע עצמו שיהיה לו יראה ומכניס עבודה בלבו לכן אשרי וטוב לו, וזה מרמז הגמ' שתפלות אבות תקנום שתפלה נקרא יראה שמכניע עצמו להשי"ת, והאבות אף שלא היה חסר להם מאומה, מכל מקום ייגעו את עצמם להכניס עבודה בלבם, והם היו היסוד להיראה האמיתית שנקראת יגיע כפך כי תאכל.

² זה לשון **התוס'** שם (ברכות ז: ד"ה לא היה): לא היה אדם שקראו אדון. וא"ת והא כתיב ברוך ה' אלהי שם. וי"ל דהתם אינו באל"ף דל"ת שהוא לשון אדנות. לעיל פי' נח אות ו ד"ה וכן נעשה.

³ כמבואר **במי השלוח** ח"א פרשת וירא ד"ה כי ירחיב: משם הוי"ה היינו מצד השי"י אשר בחר בישראל אין שום גבולין רק מותר להתפשט בכל הטובות, אך משם א"ד"ני"י היינו הכרת האדם וגבול תפיסתו מזה נצמח כל הגבולין שעד כאן מותר להתפשט ומכאן ואילך אסור, היינו כמה שימצא באדם כח עבודה כך יוכל להתפשט את עצמו בטובות. וזה פי' כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך, כי בתחילה שהאדם נכנס בעבודה אסור להתפשט את עצמו כי כאשר יתפשט יותר מדאי יוכל ח"ו להסתלק מיראה, אך כאשר יתרבה בו כח העבודה והיראה אז מותר להתפשט יותר מעבודתו.

⁴ עיין **במי השלוח** ח"ב פרשת וירא ד"ה ויהי. ומבואר **בסוד ישרים** ראש השנה אות סא ד"ה בעבור: ולכן קוראין בר"ה זאת הפרשה, כי בר"ה מתחיל השי"ת לבנות סדר חדש לקבל עבודה מישראל, ומחמת זאת הפרשה נבדלו ישראל מן העכו"ם, שיהיה לישראל סדר מיוחד בפני עצמם, לבלתי יהיה להעכו"ם שום חלק בזה ההקף מסדר עבודת ישראל.